

Универзитет у Нишу Медицински факултет	Студијски програм: ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ МЕДИЦИНЕ	
Назив предмета: Судска медицина		
Руководилац предмета: Проф. др Горан Илић		
Статус предмета:	обавезан	
Семестар : десети	Година студија: шеста	
Број ЕСПБ: 5	Шифра предмета: M-VI-51	
Циљ предмета:		
Да целокупни програм изучавања медицинске науке учини таквим да буде од користи и за правну науку и праксу.		
Исход предмета: (знања, вештине, ставови)		
Број часова активне наставе: 75		
Предавања: 45	Практична настава: 30	
Садржај предмета		
<u>Теоријска настава</u>		
Да у потпуности изучи: целокупну област вештачења, све механичке, асфиктичне, хемијске, физичке, нутритивне, бактеријске и психичке повреде, да упозна студенте о свим проблемима танатологије, идентификације, полног општења, трудноће, побачаја и порођаја, новорођености и новорођенчета, те задеса, самоубиства и убиства.		
<u>Практична настава</u>		
У оквиру практичне наставе студенти медицине морају бити едуковани да на исправан начин изврше преглед умрлих лица и издају потребну медицинску документацију за сахрану, да науче основне принципе судско-медицинског обдуковања умрлих и утврђивање одговарајућих закључака у вези са тим, да на исправан начин узимају и отпремају лешни материјал за допунске анализе, да науче начин узимања крви ради анализе на алкохол и вештачење алкохолисаности уопште, да савладају све принципе и проблеме вештачења телесних повреда, медицинске документације, сексуалних деликата, спорних очинстава итд.		
Активна настава:		
1. Предавања		Број часова:
1.	Судска медицина као посебна медицинска дисциплина (Историјски развој, садржај, значај, задаци, улога у ратним условима)	1
2.	Упознавање са одредбама законских прописа Кривични закон Републике Србије (кривична дела, кривична одговорност, урачунљивост, умишљај, нехат, мере безбедности, кривична дела код којих се чешће у пракси судова обављају судско-медицинска вештачења) Закон о кривичном поступку и Закон о парничном поступку (делови који се односе на вештачење и вештака) Одредбе међународног хуманитарног права. Одредбе Женевске конвенције са гледишта судско-медицинске делатности у рату	1
3.	Судско-медицинско вештачење и судско-медицински вештак О судско-медицинском вештачењу уопште Предмет судско-медицинског вештачења Обавеза лекара за обављање вештачења Стручна способност лекара за вештака Процесна способност лекара за вештака Дужности, обавезе и права лекара -вештака Степени судско-медицинског вештачења Вредност судско-медицинског вештачења Етика судско-медицинског вештачења Извештај (саопштење) судско-медицинског вештачења Одређивање лекара и медицинских установа за обављање вештачења Време и место обављања вештачења Руковођење вештачењем Одговорности судско-медицинског вештака за неизвршавање својих дужности	4

	Разлика између вештака и сведока	
4.	Одговорности здравствених радника Етичка начела позива здравственог радника, посебно лекара Дисциплинска одговорност лекара Кривична одговорност лекара (неовлашћено откривање тајне, несавесно лечење болесника, неуказивање лекарске помоћи, издавање и употреба неистинитог лекарског уверења, давање лажног исказа лекара вештака)	2
5.	Природно оштећење здравља Обољење као предмет судско-медицинског вештачења Природна смрт као предмет судско-медицинског вештачења (незнана, сумњива и напрасна природна смрт) О узроцима смрти уопште Услов и повод смрти	1
6.	Насилно оштећење здравља Механичке повреде: О механичким повредама уопште (настајање, динамички однос оруђа и тела, повредни делови механичког оруђа, механичка оруђа, подела механичких повреда). Опште повреде (озледе) Огуљотина коже и слузокоже. Сасушина коже Крвављење, крвни подлив, крвни и злив, искрвављеност Нагњечина Расцеп, продор, пробој, провала Преломи и раставе костију. Ишчашење зглобова Разорина Раскомадина Шок Посебне повреде (ране): Раздерина Секотина Убоина Повреде нанете ручним ватреним оружјем (врсте оружја, метак и процес при испалењу метка, опште карактеристике повреда нанетих ручним ватреним оружјем, повреде из даљине, апсолутне и релативне близине, повреде ловачким оружјем, повреде маневарском муницијом) Повреде нанете ваздушном пушком Повреде нанете експлозивним и распрскавајућим средствима Механичке повреде појединих делова тела: Повреде главе (поглавине, костију лобање, повреде главе које настају у току порођаја, потрес мозга, контузија мозга, притисак на мозак, епидурални и субдурални хематом) Повреде врата и грудног коша Повреде трбуха Повреде горњих и доњих екстремитета Повреде из саобраћајних задеса на путевима, у железничком и ваздушном саобраћају	9
7.	Асфактичне повреде Насилно механичко удушење уопште (клинички и обдукциони налаз) Насилна механичка удушења запушењем Запушење носа и уста Запушење ждрела и гркљана Запушење душника и главних диушница Утопљење Насилна механичка удушења стезањем Вешање Загушење Задављење Притисак на грудни кош	4
8.	Хемијске повреде О отровима и тровањима уопште Услови тровања уопште Дијагностика тровања уопште (начин и утврђивање тровања, доказна	5

	<p>вредност начина утврђивања тровања) Тровање појединим отровима (јетки отрови, сирћетна есенција, живина и арсенова једињења, угљен моноксид, цијанова једињења, барбитурати, инсектициди, органски растварачи) Оштећење здравља биолошким лековима и серумима Наркоманија (морфин, кокаин, хашиш и др.) Тровање алкохолом уопште. Тровање етил алкохолом (алкохолна пића, метаболизам алкохола, клиничке појаве и стања акутне алкохолисаности, утврђивање алкохолисаности код живих особа, лешни налаз код акутног тровања алкохолом и алкохоличара, постморталн аразградња, стварање и дифузија алкохола, алкохолисаност учесника у саобраћају, алкохолисаност и урачунљивост).</p>	
9.	<p>Ф и з и ч к е п о в р е д е Опекотине и опаротине Сунчаница и омарица Смрзнутост Повреде атмосферским електрицитетом (громом) Повреде електричном струјом Повреде енергијом зрачења. Повреде од експлозије атомске бомбе.</p>	2
	<p>Н у т р и т и в н е п о в р е д е Насилно гладовање и насилна жеђ Б а к т е р и ј с к е п о в р е д е О бактеријским повредама ауопште Алиментарна инфекција и секундарне инфекције повреда П с и х и ч к е п о в р е д е О психичким повредама уопште</p>	1
10.	<p>Вештачење повреда (коментар одговарајућих чланова Кривичног закона) Тешка и лака телесна повреда Одредбе Закона о кривичном поступку у вези вештачења повреда Утврђивање налаза код вештачења повреда Критеријуми за квалификацију тешких и лаких телесних повреда Утврђивање начина повређивања и порекла повреда Појединачно и збирно дејство повреда Дејство повреда уопште и у конкретном случају Вештачење повреда на основу медицинске документације и других података у судским списима Извештај о вештачењу телесних повреда Вештачење повреда у грађанско правним споровима Правни појам штете Видови имовинске и неимовинске штете проузроковане повредама Методологија вештачења видова имовинске и неимовинске штете проузроковане повредама Извештај о вештачењу повреда у грађанско правним споровима</p>	2
11.	<p>Умирање и смрт Агонија Клиничка, привидна и биолошка смрт Виталне реакције Заживотне, агоналне и постморталне повреде Трауматско обољење и морбозна повреда Лешне особине (хипостаза крви, бледило, мртвачке мрље, хладноћа, укоченост, млитавост, постмортално испаравање и сасушивање, ацидификација ткива, постмортално самоварење) Лешне промене (труљење распадање леша, гњилење, сапонификација, мумификација) Утврђивање смрти, суправитални знаци, одређивање времена настанка смрти Прописи о прегледу умрлих лица. Верификација узрока умирања обдукцијом леша Судско медицинска обдукција леша на захтев правосудних органа (посебно о обдукцији леша зачетка и новорођенчета, код сумње на тровање и укопаних лешева)</p>	4
12.	Идентификација	2

	<p>Идентификација живих особа (одређивање пола, утврђивање доба живота, описивање, показивање, фотографисање, дактилоскопирање, антропометрија)</p> <p>Идентификација спорног очинства (антропометријско и хематолошко вештачење)</p> <p>Значај и начела идентификације живих у рату</p> <p>Идентификација лешева (утврђивање пола, доба живота, описивање, показивање, фотографисање, дактилоскопирање, антопометрија)</p> <p>Организација сакупљања, транспорта и идентификација лешева приликом масовних катастрофа и у рату</p>	
13.	<p>Полно општење</p> <p>Природно полно општење (раздевичење и сношај)</p> <p>Неприродно полно општење (хомосексуализам, садизам, мазохизам, фетишизам, ексибиционизам и др.)</p> <p>Полна неспособност мушких (неправилност полног нагона, сношајна и оплодна немоћ)</p> <p>Полна неспособност женских (неправилност полног нагона, обљубна и зачетна немоћ, немоћ ношења и рађања)</p> <p>Двополност</p> <p>Вештачење сексуалних деликата (силовање, принуда на обљубу, обљуба над немоћним лицем, обљуба и противприродни блуд са лицем које није навршило 14 година, обљуба и противприродни блуд злоупотребом положаја, блудне радње, завођење, противприродни блуд, родоскрнављење).</p>	2
14.	<p>Трудноћа, побачај, порођај</p> <p>Т р у д н о ћ а</p> <p>Утврђивање трудноће код живих особа</p> <p>Утврђивање трудноће на лешу</p> <p>Трајање трудноће</p> <p>Неправилности трудноће (ванматерична трудноћа и потајница)</p> <p>Незнана, скривена, лажна и уображена трудноћа</p> <p>П о б а ч а ј</p> <p>О побачају уопште</p> <p>Утврђивање побачаја код живе особе и на лешу</p> <p>Дозвољени побачај (прописи о прекиду трудноће)</p> <p>Недозвољени побачај</p> <p>Последице насилног побачаја</p> <p>П о р о ђ а ј</p> <p>Знаци скорашњег и давнашњег порођаја на живој особи и на лешу</p> <p>Екстрагениталне повреде и превремени порођај</p>	2
15.	<p>Новорођеност и новорођенче</p> <p>Уопште о новорођенчету и новорођености</p> <p>Знаци новорођености</p> <p>Утврђивање старости новорођенчета</p> <p>Животна способност новорођенчета</p> <p>Знаци живорођености</p> <p>Узроци смрти новорођенчета (природна и задесна смрт, убиство детета при порођају-чедоморство)</p>	1
16.	<p>Задес, самоубиство, убиство</p> <p>З а д е с</p> <p>Дефиниција, састојци и врсте задеса</p> <p>Учесталост и знаци задеса</p> <p>Постанак и развитак задеса (акцидентогени фактори на страни задесилаца, задешеника и код задешења)</p> <p>Утврђивање и разликовање задеса</p> <p>С а м о у б и с т в о</p> <p>Дефиниција и суштина самоубиства (суицидогена диспозиција и мотиви)</p> <p>Покушај самоубиства, разлика између покушаја самоубиства и самоповреде</p> <p>Значај самоубиства уопште</p> <p>Врсте самоубиства</p> <p>Особености самоубица и самоубиства</p> <p>Утврђивање и разликовање самоубиства уопште</p> <p>Посебна дијагноза и диференцијална дијагноза самоубиства</p>	2

	<p>Судско медицинска питања приликом дијагностике и вештачења самоповређивања у рату</p> <p>У б и с т в о</p> <p>Дефиниција и суштина убиства са судско медицинског становишта</p> <p>Врсте убиства</p> <p>Особености убијања</p> <p>Хомоцидогени фактори на страни убијеног</p> <p>Убице (психофизиолошке особине, соматофизиолошка својства, соматопатолошка својства, социјални моменти)</p> <p>Утврђивање и разликовање убиства</p> <p>Обележја убиства као кривичног дела у кривичном закону (убиство, убиство на мах, убиство из нехата, убиство детета при порођају)</p>	
	Укупно часова:	45
2. Вежбе		Број часова:
1.	<p>Преглед умрлих лица</p> <p>Уводне напомене:</p> <p>Правни прописи о прегледу умрлих лица и верификација узрока смрти</p> <p>Медицинска документација о прегледу умрлих лица</p> <p>Организација прегледа умрлих лица</p> <p>В е ж б а њ е:</p> <p>Преглед умрлог лица</p> <p>Сачињавање записника и медицинске документације о прегледу и за транспорт леша</p>	1
2.	<p>Судско-медицинска обдукција леша</p> <p>Уводне напомене:</p> <p>Циљ и задаци судско-медицинске обдукције леша</p> <p>Организација судско медицинске обдукције</p> <p>Прибор и услови за обдукцију</p> <p>Опште и специјалне обдукције</p> <p>Обдукциони записник</p> <p>Вежбање:</p> <p>Обдукција леша (учествовање у својству обдуцента и помоћника обдуцента, диктирање и писање записника, сачињавање закључка и давање мишљења у два случаја)</p> <p>Разматрање завршених обдукционих записника</p>	12
3.	<p>Узимање и отпремање лешног материјала за анализу</p> <p>Уводне напомене:</p> <p>Поступак код сумње на тровање</p> <p>Припрема посуда и другог материјала за паковање лешног материјала код сумње на тровање</p> <p>В е ж б а њ е:</p> <p>Одабирање, узимање, паковање и експедиција лешног материјала за токсиколошку анализу</p> <p>Узимање и експедиција лешног материјала за микроскопска, бактериолошка, серолошка, хемијска и друга лабораторијска испитивања</p>	1
4.	<p>Утврђивање и вештачење алкохолисаности живих особа</p> <p>Уводне напомене:</p> <p>Захтев за вештачење и утврђивање алкохолисаности</p> <p>Прописи о неопходности утврђивања и вештачења алкохолисаности</p> <p>Начин утврђивања алкохолисаности</p> <p>В е ж б а њ е:</p> <p>Упознавање са алкотест прибором</p> <p>Преглед испитаника и утврђивање клиничког налаза о стању алкохолисаности</p> <p>Узимање крви за анализу на алкохол</p> <p>Паковање и експедиција материјала за анализу на алкохол</p> <p>Сачињавање записника о утврђивању и вештачењу алкохолисаности</p> <p>Разматрање завршених записника о утврђивању и вештачењу алкохолисаности</p>	2
5.	<p>Вештачење повреда</p> <p>Уводна напомена:</p>	6

	<p>О судско-медицинском вештачењу повреда уопште О извештају судско-медицинског вештачења уопште В е ж б а њ е: Утврђивање налаза код вештачења повреда у кривичном поступку и грађанским парницама на основу прегледа оштећеног лица, медицинске документације и других података у судским списима Давање мишљења код вештачења повреда у кривичном поступку и грађанско правним споровима на основу утврђеног налаза Сачинавање извештаја о вештачењу повреда у кривичном поступку и грађанско правним споровима Разматрање завршених извештаја о вештачењу повреда у кривичном поступку и грађанско правним споровима</p>	
6.	<p>Вештачења на основу медицинске документације и списка Уводне напомене: Методологија вештачења у кривичном поступку и грађанско правним споровима на основу медицинске документације и судских списка В е ж б а њ е: Вештачење (утврђивање налаза и давање мишљења) на основу разматрања судских списка и медицинске документације Разматрање завршених извештаја судско-медицинских вештачења на основу судских списка и медицинске документације</p>	2
7.	<p>Присуствовање судскомедицинском вештачењу на судском претресу или расправи Уводне напомене: О судско медицинском вештачењу на претресима и расправама В е ж б а њ е: Присуствовање судско-медицинском вештачењу на претресима или расправама у суду</p>	1
8.	<p>Лабораторијске вежбе Уводне напомене; Значај лабораторијских испитивања у оквиру судско-медицинског вештачења В е ж б а њ е: Микроскопски преглед патохистолошких препарата обдукованог лешног материјала Вештачење опходне моћи мушких (узимање података, клинички преглед, микроскопски преглед сперме, сачинавање извештаја) Присуствовање припреми и хемијској анализи крви на алкохол Присуствовање припреми и хемијској анализи лешног и другог материјала на отрове Учествовање у припреми и присуствовање вештачењу крвних и других мрља, људских излучевина, длака и других трагова биолошког порекла (узимање материјала, припрема за лабораторијско испитивање, присуствовање вештачењу)</p>	2
9.	<p>Вештачење очинства Уводне напомене: О судско-медицинском вештачењу спорног очинства уопште В е ж б а њ е: Присуствовање и учествовање код антропометријског вештачења очинства Присуствовање код хематолошког вештачења очинства Учествовање у сачињавању извештаја о вештачењу спорног очинства Разматрање завршених извештаја о вештачењу очинства</p>	2
10.	<p>Прикази Приказивање и упознавање са макропрепаратима из музејске збирке Приказивање фотодокументације извршених судско-медицинских вештачења (дијапозитиви, фотографије, филм)</p>	1
	Укупно часова:	30
Препоручена литература:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Судска медицина, В. Оташевић, 2002. 2. Судска медицина, М. Миловановић, 1970. 3. Судска медицина, С. Пејаковић, 1975. 4. Принципи и проблеми квалификације механичких повреда, Б. Деновић, 1995. 		

5. Вештачење неимовинске штете проузроковане телесним повредама, Р. Јовановић, 1980.
6. Судско-медицинско вештачење-општа начела, Р. Јовановић, 1978.

Методe извођења наставe:

- Интерактивна теоријска и практична настава
- Консултације
- Рад у малој групи

Предмети које је студент обавезан да положи као услов за излазак на завршни испит:

Положени сви предмети из курикулума студијског програма

Оцена знања: (максимални број поена 100)**Предиспитне обавезе***

- Присуство и активност на предавањима: 0-10 поена
- Активност на вежбама: 5-20 поена
- Тестови: 0-20 поена

Завршни испит*

- Практични испит: 0-10 поена
- Усмени испит: 0-40 поена